

Téma: Karel Absolon – Manažer a strůjce velkých vizí

Přednáší: Mgr. **Petr Kostrhun**, Ph.D., Moravské zemské muzeum, Centrum kulturní antropologie

Anotace: Karel Absolon (16. 6. 1877 Boskovice – 6. 10. 1960 Brno) bezesporu patří k legendám československého meziválečného archeologického výzkumu i k nejvýznamnějším badatelským osobnostem spojeným s Moravským zemským muzeem. Již od konce 19. století se věnoval exploraci Sloupských jeskyň a sběru jeskynního hmyzu. Roku 1908 nastoupil jako kustod zoologických sbírek do Moravského muzea v Brně. V roce 1924 byl vyzván k výzkumu Dolních Věstonic, přičemž okamžitě pochopil možnost završit slavné objevy svých předchůdců a dobýt si světového jména i v dalším z oborů, ve kterém vynikal už jeho děd Jindřich Wankel. Po dalších 15 let na tomto úkolu systematicky pracoval – získával subvence na výzkum, organizoval návštěvy významných cizích odborníků a novinářů, získával sponzory expozice Anthropos na brněnském výstavišti. Své výzkumy popularizoval četnými přednáškami, účastí na mnoha kongresech a bohatě ilustrovanými články v nejrozšířenějším společenském časopise *The Illustrated London News*. Ke svým padesátinám získal roku 1927 na Karlově univerzitě křeslo „bezplatného řádného profesora pro obor geografie, paleoanthropologie a zoogeografie“. Mezi lety 1925 a 1930 nechal paralelně s Věstonicemi zkoumat jeskyni Pekárnu, ale poněvadž mnoho cestoval a současně organizoval objevné práce v okolí Macochy (zpřístupněné r. 1933 „vodní cestou“ na podzemní Punkvě), navštěvoval své vykopávky jen zřídká. V zájmu komplexního výzkumu moravského paleolitu shromáždil několik specialistů různých oborů. Své názory prosazoval s neochvějnou jistotou a intolancí. Největší cíl – vybudování vědeckého ústavu Anthropos pro výzkum pleistocénního člověka – se Absolonovi nepodařilo realizovat ani za první republiky (4. 11. 1938 byl penzionován za nelichotivé výroky o našich prezidentech, impulzivně vyřčené po Mnichovu), ani za protektorátu, kdy mu druhé (již říšskoněmecké) vedení MZM přestalo naslouchat. Univerzitní vzdělání v oboru archeologie Absolon postrádal, ale nesmírná pracovitost, organizační génus a propagační talent způsobily, že jeho jméno dodnes vyvolává představu velkých archeologických a speleologických objevů. Přednáška se zaměří na význam práce a objevů Karla Absolona pro koncepci kulturní politiky Československa. Přímo signifikantní je v této oblasti zapojení K. Absolona do organizace Výstavy soudobé kultury v roce 1928, kde vznikl nejúspěšnější samostatný pavilon Člověk a jeho rod, pozdější Anthropos, prezentující výsledky Absolonovy práce.

Zdroje:

KOSTRHUN, Petr. *Cesty moravské paleolitické archeologie v období Československé republiky*. Brno: Moravské zemské muzeum, 2014. 340s. ISBN 978-80-7028-422-3.

KOSTRHUN, Petr. Karel Absolon (1877-1960) and the Research of Significant Palaeolithic Sites in Moravia. *Archaeologia Polona*, 2009, roč. 47, č. 1, s. 91-139. ISSN 0066-5924.

KOSTRHUN, Petr. Mamutí projekty prof. Karla Absolona. *Archeologické rozhledy*, Praha: Archeologický ústav AV ČR v Praze, 2003, roč. 55, č. 1, s. 76-127. ISSN 0323-1267.

Aktuální výstava v Moravském zemském muzeu:

<http://www.mzm.cz/dietrichsteinsky-palac-vystavy/karel-absolon-manazer-a-strujce-velkych-vizi/>